

vil je anatomski muzej in tiskarnico v Moskvi, kjer je dal tiskati ruske abecednike, slovnice in berila. Mnogo si je Peter prizadeval da bi rusko domače življenje olikal. Toda to mu ni šlo po sreči. Hotel je priprosto ljudstvo pijančevanja odvaditi, ali to se mu ni posrečilo, ker je bil sam velik čestitelj Bakha. Hotel je zapravljalivost na dvoru zadušiti, toda sam se ni mogel zdržati, da bi ne bil marsikedar z orijentalno zapravljalivostjo svojim ljubljencem velike pojedinine napravljajal. Kar je v tem oziru dovršil, ni posebno važno. Tako je postavim, zapovedal, da se morajo Rusi briti in sè silo je nadomestil tudi narodno rusko nošo z pripravnejšo angleško.

Za tolike zasluge je starešinstvo podelilo Petru (1721. l.) častni pridevek „veliki“ in ga imenovalo: cesar ruski, oče domovine. Ruski narod, kateri že od nekdanj svojih vladarjev tako ljubi, da je jokalo celo takrat, ko so zemlji izročili truplo Ivana groznega (kakor Karamzin pripoveduje), se tudi pri smrti Petra velikega 28. svečana 1725. l.) ni mogel solz zdržati. Brezštevilna množica ljudi se je gnjetla okolo njegovega trupla, in mu poljubovala roke.

Vsa Rusija se je solzila. V njem je narod zbugil moža, ki ga je nad vse ljubil, in ves čas svojega življenja delal le za njegov dušni in telesni prid. On je drugi ustanovitelj ruske države, on je položil temeljni kamen duševnemu življenju na vzhodu in Ruse približal omikanim narodom. Po vzgledu Petra velikega so tudi njegovi nasledniki napredek izobraženosti pospeševali. Katarina I. je dala napraviti v Petrogradu akademijo znanosti, še več pa je storila Katarina II., vredna naslednica Petra velikega, katero je hvaležni narod počastil s pridevkom, „velika“ in „mati domovine“.

Na sveti večer.

O Božiču si naše ljudstvo pripoveduje mnogo pripovedi, vse pa opisujejo samo visoko blaženost noči, v katerej je Kristus rojen bil.*) Ako Angleži pojo, da hudi duh, čarovnice itd. nimajo na sveti večer nobene oblasti, ako Nemcem prinaša „Christ-kindel“ vse mogoče lepe reči, ima Slovenec tudi misel, da se na sveti večer mnogo koristnega, pa tudi čudnega godi. Dekle vidi iz tretje late v kozolcu, ali v valovih Save svojega ženina; ako luč na sveti večer vgasne, je to leto smrt v hiši, ako človek, če od polnočnice pride, skoz okno pogleda s posebnimi običaji, vidi v hiši včasih godce, včasih mrtvaško trugo in ako vidi prvo, se tisto leto ženi ali mož, ako pa drugo, pa kdo umre. Ako človek pade, kadar gre k polnočnicam, tisto leto umrje. Ako si pa ravno tisto minuto, ko je Kristus na svet prišel, kaj poželi v pobožni molitvi, doseže vse. Tisto minuto, ko je Kristus rojen bil, teče povsod, po potokih, rekah, studencih, namesto

*) Vse te povedke in vraže segajo v predkrščanski čas nazaj. Kdor njih pomen hoče dobro razumeti, naj bere Dr. Kanušev: „Bajeslov Koledar.“ Ured.

vode najboljše vino. In tako je tudi enkrat oče v neki hiši vse svoje k polnočnicam iti pustil in sam z otroki doma ostal. Otroci ga začnejo naganjati za pijačo. Vode ni bilo v hiši in studenece je bil precej daleč, zato tolaži oče otroke; ni se mu ljubilo iti po vodo. Pa otroci le upijejo, da so žejni in tako stopi oče k studencu. Pride nazaj in dá otrokom piti. Kmalu mu zračno otroci praviti, da je vino v poliču in ko oče pokusi, se prepriča, da je najboljše kapljico v studencu zajel. Gre zajemat še enkrat, pokuša, pa ni bilo več vino, temveč navadna voda, ker bila je že minuta, v kateri je Izveličar rojen bil, proč. Pa dogodka pove naš mož svojemu sosedu, skopuhu. Ko pride zopet Božič, gre sosed že precej, ko se stemni, k studencu, leže zraven njega na trebuh in moli dolgo dolgo jezik v studenčnico; zraven sebe pa je kad postavil, da bi bil brž toliko natočil, kolikor bi se pač le dalo. Moli in moli jezik v vodo, pa vina le ni. Naenkrat pa ga zgrabi nekaj za jezik in mu ga izdere. Ni li lepa morala v tej bajki? Lovre Baš.

Slike iz starogrškega življenja.

Spisal prof. Maks Pleteršnik.

4. Pogreb.

Kadar je Grk na veke zatisnil oči, je za njegove ljudi nastala sveta dolžnost vse to storiti, kar je vera in šega zahtevala za mrliča. Prvo, kar se je moralo zgoditi, je bilo, da se mu je majhen denar (obolos) v usta vtaknil, da bi imel s čem plačati sitnega brodnika Harona, kadar ga bode prepeljal čez reko „Styx“ v mrtvaško deželo. Na to so ga kopali, mazilili z blagodišcem oljem in v snažno belo oblačilo oblekli; na glavo pa so mu deli venee iz svežih rož s pisanimi, visočimi trakovi, v znamenje zmage čez križe in težave življenja. Tudi so imeli navado v roko mu dajati meden kolač, da bi ž njim vtolačil Kerbera, triglavega psa stražnika mrtvaške dežele.

Drugi dan so izpostavili mrliča na zvišani postelji v sprednjem delu hiše, tako da je bil z nogami proti durim obrnen. Okolo postelje pa so postavili mnogo glinastih posod v katerih so bile tekočine za daritve na grobu. Sorodniki in prijatelji, pa tudi drugi ljudje so se tu zbirali in žalovali po rajnkem. V starejih časih je izraževanje žalosti zlasti pri ženskah zelo živo, rekel bi, divje bilo, ker so se po prsah bile, lica si razpraskavale in si oblačila trgale. Tako je tudi pozneje ostalo še v mnogih krajih Grčije; v Atenah pa je bilo tako divje žalovanje po Solonovih postavah prepovedano; tudi so tam izmed ženskih le najbližje sorodnice in čez 60 let stare žene smele prihajati k mrličem žalovat in jih spremljat na pokopališče. Razve teh žalovalcev, katerim je žalovanje več ali manj iz sreca prihajalo, je pa bila navada najemati še tuje ljudi, ki so mrliču mrtvaške pesmi peli in jim žalostne na piščali piskali. Pred hišnimi durmi pa je stala posoda z vodo, zajeto iz-